

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 50 L — b.
Negyed évre 25 L — b.
Egy hóra . . 9 L — b.
Nyitltér sora 6 L — b.
Gird. petilsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
hetenként kétszer:
csütörtökön és
vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Boseaua Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Kereskedők és iparosok parlamentje Kolozsvárt

Első eset. Egy ország összeomlása, vagy felvirágzása forgott kockán s még most is kétséges, hogy az elvakult sovén-politika, vagy a közgazdasági, higgadt, komoly politika fog-e győzedelmeskedni?

Nagyon nehéz feladat erről a nagy gyülekezésről úgy írni, hogy mindenkinek a tettségét megnyerjem, de az igazságot meg kell írni. Az igazságot leszögezni kötelesség.

A székely ember azt mondja, hogy: „Az ember úgy él, ahogy tud!...”

A német kereskedő pedig így érvel: „Leben und leben lassen!...”

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarában összegyűlt közgazdasági kiküldöttek és különösen elnökük, Negrutiu János, kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai elnök eltalálták az élet hangját, hangulatát, parancsoló követelményét...

Negrutiu János elnök: *Ur* volt, aki tudta, hogy felfelé is, lefelé is mi a *kötelessége*!...

Negrutiu János elnök: *ura* volt a helyzetnek!... Sok tízezer kereskedő és iparos nevében üldözött vadként elébe menekült és orvoslást váró tömeggel úgy játszott, mint művész a hangszerén, mindig tudta, hogy milyen hangnemben, moll vagy durban játszik az elkeseredett közgazdasági képviselők szíve hurján.

Negrutiu János elnök: *megértő* ember volt s az ő kedves mosolyával elolvastott minden elkeseredést, minden fájdalmat, ami a közgazdaság képviselőit ökölbe szorított kézre vitte oda a gyűlésbe.

Megnyitotta az ülést románul s ugyanakkor a magyarok kedvére magyarul. A nemzetiségi válaszfal eltűnt, mindenki otthon képzelte magát.

Mi székelyek üdvözljük Öt szívünkben, mert megmutatta az igazi utat: a megértés útját!...

A gyűlés lefolyását a napilapok egész részletesen leközölték. Én arról nincs mit írjak, de megpróbálom ismertetni azokat a közgazdasági nagyságokat, akik elméletileg vezetik a mi gyakorlati közgazdasági életünket.

Oláh Béla dr., a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara titkára. Alföldi alak. Szilaj fej és nyaktartás, de ha kell, a monoklit is felteszi a szemére, mint egy diplomata. Ő mondotta el, hogy a fegyverek harca eltűnt, most a békés emberek építő és nem romboló munkássága *kell* elkövetkezzen. *Nem kell az uzoratorvény, ha megengedik a szabadkereskedelmet!*...

Bürger Albert, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke nem székelyes neve dacára, igazi székelyországi görbével bemondotta az ultimót egyenesen a szabadkereskedelem üdvöztető és államunkat boldogító nagyjelentőségének.

Tandler József, brassói kereskedelmi és iparkamarai titkár románul és magyarul, az ő nemzetét jellemző alkalmazkodó képességével és előadásával megnyerte hallgatóságát.

Ioan Antonescu, focsáni kereskedelmi és iparkamarai titkár, mikor szólásra állt, két fekete, szuggeráló szemével szembenézett az összegyűltekkal s a végén, mint igazi román közgazdász odadörögte: „S ha nem törlik el az uzoratorvényt, mi kereskedők és iparosok összkel, a parlament megnyitásakor a parlament elé állunk s addig onnan nem megyünk el, amíg az eltörlés meg nem történik!”

Kiss Béla dr., a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára egyszerűen, de határozottan és az egész gyűlés helyeslésével felolvasta határozati javaslatát, melyben a már unalomig közismert, de mélyen zsebbe és *életbe* vágó adókirívások szigorúságának megszüntetését és az adókievételek újból való tárgyalását követeli.

Berecky Ernő dr., a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára elgondolkodó, méltóságos tekintetével, melylyel a jobb jövőt keresi és úgy látszik, meg is fogja találni, a városi adók ügyéről adott be határozati javaslatot, melyet szintén elfogadtak.

Az idegen vagyonok elkobzására vonatkozólag V. Vlaicu, a Solidaritatea titkára igen élénken tárgyalt románul, melyre — amit sok nagygyűlést látott szememmel és füleimmel soha se tapasztaltam, hogy — két román újságíró az újságírók asztalától nagyon hevesen vitatott.

(Tudtommal az újságírók ott tudósítók, gyorsírók, de nem szereplők.)

Igaz, hogy sajnos, románul nem értek, valószínűleg elnöki engedéllyel tették.

De ebből láthatják kiküldőim, hogy milyen parázsló és forró lehetett a terem levegője.

Ezeket a dolgokat aztán Balázs Gyula, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára nyugodtan, méltóságteljesen, igazi spanyol hidegvérrel előadta s az ülés véget ért.

Ezután közvacsora következett a Központiszálló kertjében (Bánffy-palota), ahol szokás ellenére egy pohárköszöntő se hangzott el.

A temesi és bánátiak nem igen voltak megelégedve az ülés lefolyásával, mert erősebb lépéseket szerettek volna tenni.

De kérem. Első gyűlésünk volt. Első eset! Ha mindjárt verekedni kezdünk, azt hiszik, mint ahogy hihetnék is, hogy Erdély és Bánát közgazdászai nem komoly emberek. Az egész gyűlésről az a benyomásom, hogy nem gyűltünk össze eredmény nélkül, mert a komoly, állam érdekét szolgáló tárgyalások nem hangozhatnak el a pusztába.

Molnár Kálmán,
művelomtulajdonos,
a kézdivásárhelyi 600
érdekelt kiküldöttje.

C. G. Costa-Foru, a meleg szívű román.

C. G. Costa-Foru, az ismert nevű román publicista „A lelkek meghódítása” címen cikket írt a romániai antiszemita mozgalomról a Szamos c. lapjainakban. E cikkben Costa-Foru újból meleg szívről, magas kulturális felfogásról és hitvallásáról tesz tanubizonyságot.

A figyelemreméltó cikket a kiváló publicista így fejezi be:

„Ha a zsidókat és egyéb idegen nemzetiségűeket az ország javára hasznos és jó polgárokkul akarjuk megnyerni, szükséges, hogy mi közeledjünk feléjük, hogy a mi szeretetünk által nyerjük meg az ő szeretetüket.

Ők, a kisebbségben levők, nem hódíthatnak meg bennünket, de mi, többségben levők, szeretetünk által meghódíthatjuk őket, a kisebbségeket. És minden hódításnál legnehezebb, bár legbecesebb és leghasznosabb: a lelkek meghódítása.

Szeretett olvasóim! Nyissátok ki szíveiteket, szeressétek felebarátaitokat és ti is szeretve lesztek és boldog lesz az ország is, ami közös anyánk. Szeretni annyit jelent: mint boldogítani és boldogulni. Higgyétek nekem! De a

gyűlölet — a rut gyűlölet — kinez és boldogtalanná tesz. A gyűlölet az az érzés, mely többet árt azoknak, akik érzik, vagy csak hirdetik, mint azoknak, akik ellen irányul.”

Igy ír és így gondolkozik Costa-Foru. Bár elmondhatnók ezt a román vezetőkről is!

Baranya megszállásáért kártérítést követel Magyarország.

A magyar kormány kártérítést követel azokért a károkért, amelyeket a jugoszláv hadsereg Baranya megszállásával okozott. Magyar számítás szerint a kár hatmilliárd jugoszláv koronára rug. A magyar kormány reméli, hogy a kárpótlást megkapja, mert a nemzetközi bizottságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a követelés jogosult. A hirt még nem erősítették meg.

A kisántant nem tárgyal Magyarországgal.

Hivatalos helyről megcáfolják az egyes lapokban, sőt a világsajtóban is megjelent hírt, hogy a kisántant és Magyarország között tárgyalások indulnak meg.

Székely hegedűművész.

Az izzig végig székely Szabó Ernő hegedűművész, a budapesti zeneakadémia kiváló növendéke most járja be koncertjeivel szűkebb hazáját, a Székelyföldet. Legutóbb Székelykeresztúron hangversenyezett, melyen a nagy mesterek: Bethoven, Bach, Forelli, Kreutzer stb. bemutatásával tett tanubizonyságot erősen forró művészi vénájáról.

Hisszük, hogy a nagy lendülettel nekiindult karriér folytatásáról még lesz alkalmunk hallani és beszámolni s a sok oldalú székely tehetségnek méltó reprezentánsa lesz.

A fiatal művész fejlődésének csirája Székelyudvarhelyen van, mert a ref. kollegium kiváló pedagógus igazgatójának, Szabó Andrásnak fia.

Örömmel emlékezünk meg székely vérünk sikereiről s fejlődésének útján szívesen kísérik figyelemmel haladásának fokait.

is.

SZÍNHÁZ.

Hétfőn kezdődnek az előadások. A marosvásárhelyi színtársulat által négy napra tervezett előadások nem vasárnap, amint jelezve volt, hanem hétfőn este kezdődnek, amire felhívjuk olvasóink figyelmét.

Somogyi Rózsi, Horváth László, Sereghy Andor és Bodor Jenő kvalitásairól nem kell bővebben írunk, ismeri őket már Erdély magyar közönsége. Az előadásra kerülő szindarabok is a legjobbakból vannak kiválogatva. Előreláthatólag pompás, meleg színházi esték ígérkeznek.

Műsor:

Aug. 13., hétfő: *Opium és alkohol*. Dráma 1 felv. Irta: Herceg Ferenc. *Marsall*. Színmű 1 felv. Irta: Molnár Ferenc. *Háromszög*, 1 felvonásos vígjáték Sutro Viktortól Góth Sándor fordításában.

Aug. 14., kedd: *Gyermektragédia*. Dráma 3 felv. Irta: Schöner. Felvonás közben énekel Bodor Jenő.

Aug. 15., szerda: *Morphium*. Herczer 4 felvonásos drámája.

Aug. 16., csütörtök: *Erotikus-est*. Pénztárnyitás d. e. 10—1-ig, este 6 órától kezdődőleg.

HIREK

Szombat, aug. 11.

— A Székely Újság legközelebbi száma a tulhalmozott nyomdai munkák és a közbeeső ünnep miatt vasárnap, a rendes időben jelenik meg.

— Sybaris városunkban. Kell írnom erről az estélyről, mely — mint Nagy Árpád mondta — tényleg maradandó kedves emléket hagyott lelkünk muzeumában. Nékünk annyi — de annyi ideális, tisztult gondolkodásu esztétánk van, hogy egy nagy város is megirigyelhetné... és mégis kongott a terem az ürességtől. Pedig nem igaz az, hogy a fenköltebb művészet iránt való eltompultság az oka az érdeklődés hiányának. Hisz láttam, hallgattam és megfigyeltem a naivabb elemeket, ugyanolyan kitörő érzéseket váltott ki bennük a plasztikus tánc — mint a legelőkelőbb színházi habituékban. A zene, a pantómímia csodás varázsereje mindenkit elragadott. És én szégyeltem magamat, hogy Sybaris, ez a bájos lenge tünemény, kinek lábai úgy csókolták a szőnyegtelen pucér szimpadot, mint két szép fehér galamb, hogy ez a klasszikus jelenség 40—50 ember szívébe igyekezett az igazi szépség és izlés fogalmát fölkelteni. Csak egyszer láttam Mjinszkyt, de még akkor kicsit zöldfülü voltam és nem bírtam megérteni ennek a táncóriásnak az uttörését. De most már jobban tudom mérlegelni a klasszikus táncot. Nem oktan ide-oda való ugrabugrás az, amit ettől a fiatal művésztől láttam. Hajdó Tibor szép hanggal rendelkezik és mély érzéssel előadott műdalai kellemes elismerést váltottak ki. — (Bolygó.)

— Kovács Ila tragédiája. A Székely Újság is megemlékezett Kovács Ila tanítónő, Kovács Károly tak. tisztviselő leányának tragikus haláláról. A kolozsvári lapok megállapítása, hogy a szimpatikus urileányt meggyilkolták, kezd valószínűvé válni. A nagyszombati ügyészség le is tartóztatta Marginean tanfelügyelőt. Legközelebbi számunkban érdekes cikket hozunk a kedves városunkban mindenki által ismert urileányról, ki közvetlen az eset előtt irt levelet szüleinek, akiken valósággal gyermeki jósággal és tisztelettel csüngött. A mindenféle mendemondára világosan rácsófol a törv. orvos bizonyítványa, mely a leány tiszta életéről és érintetlenségéről ad dokumentumot.

— Megjelent a Csiri-csáré, szünidőző diákjaink alkalmi vicelapja. Ha kellemes perceket akar magának szerezni, vegye meg a Csiri-csárét. Sokat fog kacagni.

— A gelencei gyilkosság. Amint megírtuk, megdöbbenő kegyetlenséggel ölték meg Gelencén özv. Szöcs Lázárnét. A csendőrség nagy apparátussal nyomoz, azonban még eredménytelenül.

— A fellázadt falu. A Galac melletti Putreda község fellázadt a csendőrség bánásmódja ellen. A lázadásra az a körülmény adott okot, hogy a csendőrség Sandro ottani földbirtokos feljelentésére megakadályozta a parasztokat abban, hogy egyes, általuk bevetett területekről a termést betakarítsák. A falubeliek s a birtokos elődjei között ugyanis évszázados per folyik. A vizsgálat céljából kiszállott ügyész, csendőrszázados és főszolgabíróval szemben a falu oly ellenséges magatartást tanúsított, hogy ezek kénytelenek voltak katonai segítséget kérni. A katonaság beavatkozása nem akadályozta meg a falubelieket abban, hogy az említett bizottságot, amikor ez elmenőben kocsira szállt, közáporral el ne árasssa. Ebben a csatában asszonyok és gyermekek is résztvettek. A lakosság a katonai különítménnyel szemben is oly támadó magatartást tanúsított, hogy csak a parancsnok által kilátásba helyezett fegyverhasználat s a falu véneinek beavatkozása tudta elhárítani a legkomolyabb dolgokat. A katonai különítmény 18 embert letartóztatott, köztük Arghir és Juga tanítókat, a lázadás szellemi vezéreit. A letartóztatottak közül hat ellen a lázadásra való felbujtás címen emeltek vádat.

— 80 éves vőlegény, 79 éves menyasszony. A pozsonyi anyakönyvi hivatalban a héten vezették be a megsárgult foliánsok közé a legfrissebb házasságot, amely a helybeli evangélikus templomban történt pár nappal ezelőtt. Ebben a házasságban az a különös, hogy a vőlegény: Achs Gottlieb pozsonyi cipésmester

— kerek nyolevanesztendő. Születési éve ugyanis 1843. és még nőtlen volt, amikor a pap elé lépett arájával, a hetvenkilencéves Král Josefa Máriával, aki bizony már nem mint leány, hanem mint özvegyasszony mondott az oltár előtt holtomiglan- holtodiglant a 80 esztendő vőlegénynek... Esküvő után a „fiatal” pár nem utazott nászutra. Otthon töltik a „mézes-heteket”. Az újdonsült férj még folytatja mester-ségét, mert teljes szellemi és testi erejének birtokában van, mint ahogy mondani szokták. Felesége, a 79 éves menyecske pedig varrás útján keres, hogy a házi gondokat enyhítse.

— A Tolnai világlap, a Milliok könyvének és a Koronás regényeknek legújabb száma megkapható Kovács újságárusnál.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdaközönségünk figyelmébe!

A most folyó aratási, cséplési munkálatok alkalmával egy eddig nem ismert s emiatt kárba ment jövedelmi forrásra akarjuk gazdaközönségünket figyelmeztetni.

A rozs cséplése, illetve rostálásánál vigyázzanak az anyarozsra, mert ezt mint igen fontos női betegség elleni szert magas áron vásárolják (Herba gyógynövény kereskedés Cluj-Kolozsváron például.)

Soknak bizonyára feltűnhetett, hogy az érett rozskalászból holmi fekete kámpós végű szemek állanak ki. Ezek a rozsszemek a fertőzés által gombateleppé átalakult torz képződményei.

Ezeknek a rozsból való kiszedése azért is fontos, mert beleőrölve kékeszínű lesz a liszt és a mennyiség szerint súlyosabb mérgező betegség okozhat. Az anyarozs miatt nem tanácsos vemhes állatoknak (kocának, tehénnek) rozst vagy rozsrosta aljat adni, mert ettől az állatok elvetélnék.

Tehát nemcsak ebből a szempontból tanácsos a rozst az anyarozstól kitisztítani, hanem azért is, mert az összegyűjtött tiszta anyarozs jól jövedelmez s egyben a jövő évi rozstermésünket — nem lévén ami átteleljen — megmentjük a fertőzéstől. A fertőzés tudniillik úgy történik, hogy a szemétké került anyarozs áttelel s a következő tavasszal rajta gombostű fej nagyságu termőtestek jelennek meg, amelyekről a fekete porszerű finom spórákat a szél ráviszi az akkor már virágzó rozsra. A rozs termőjére került spóra sarjadzásnak indul s birtokba veszi az egész fejlődésnek indult rozsszemet, annak anyagát elpusztítja s hatalmas nagyságu gombateleppé alakítja át.

Többszörös szempontból megérdemli tehát, hogy most a cséplések alkalmával az anyarozsra vigyázzunk, hisz olyan feltűnő, hogy a szemétkabonából a gyermekek is könnyen ki tudják válogatni.

A város hivatalos közleményei.

(E rovatban jelenik meg a város minden hivatalos, a lakosságot érdeklő városi hirdetmény, amire felhívjuk olvasóink figyelmét.)

No. 2603/1923.

Primaria orasului Targul-Sacuesc,

Hirdetmény.

Kézdivásárhely város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a Ganz helyi üzemevezetőségének kellően indokolt kérése folytán a városi tanács 1923. évi aug. hó 1-től kezdődő érvénnyel az áramméréssel fogyasztott villamos világítási és erőátviteli villamos áram egységárát HW. óránként 1 leu 15 baniban állapította meg, míg az általános fogyasztókat aránylagosan a használni szokott gyertyafényű izzók fogyasztása szerint. Az adó ezen összegben be van számítva.

Kimondja egyúttal a tanács, hogy amennyiben

a minisztertanács az olaj árakat kgrammonként 4 leu felüli összegben állapítja meg, az üzemevezetőségnek joga van 20 ban felárat szedni HW. óránként a fogyasztóktól.

Az áraknak ezen összegben aluli megállapítása esetén a 20 ban felár aránylagosan csökkentendő, a felár az olaj áraknak a M. O.-ban való megjelenése követő hónap elsejétől számítatik.

Ezen határozat ellen 15 nap alatt — birtokosok kivül — felebbezést lehet a városi tanácshoz beadni Targul-Sacuesc, la 7. August 1923.

Horváth,
pt. primar.

IV. ker. Sincal-utca (Rózsapalló) 5. sz. a. lev. beltelek a rajta levő ház, csűr, istálló, konyha, gabonás, székérszinek, sertésöl stb. ELADÓ. Értekezni lehet a tulajdonosnál. Ugyanott butorok is eladók.

Mielőtt tört aranyát és ezüstjét eladja,

érdeklődjön KLEIN-nál

A legtöbbet fizet

Főter 33. szám.

Cement fedőcserepet,

elsőrendű szavatolt minőségűt ajánl érett, szállítóképes állapotban, mérsékelt árban, míg a készlet tart.

MOSKOVICZ MÁRTON

cementárak ipartelepe :—: Covasna (Kovácsna)

Molnár kerestetik

Keresek azonnali belépésre családtalan

2 almolnárt

fix fizetéssel, koszt és lakással. Okmányok szükségesek. Ugyancsak felveszek 1 flakmolnárt is a prázsmári múmalomba, KRAMER és TARSAL

FIGYELEM! OLCSÓ ÁRAK!

1000 jardos lánc cérna — — —	48'—
suszternek és csizmadianak vászon — — —	25'—
90 cm. gyöles — — — — —	44'—
fejkendők — — — — —	35'—
harisnyák — — — — —	15'— felfelé,
férfi ingek — — — — —	200'—
cartonok — — — — —	40'—
zeffírek — — — — —	46'—
férfi posztók — — — — —	150'—

és sok minden fel nem sorolható árucikk

olcsón elárusíttatnak.

BENOVITS I. JENŐ

Sarok üzlet.

Sarok üzlet.

Elsőrendű

fenyővizet és szilvapálinkát

:: gyárt és szállít jutányos áron ::

BAKÓ ISTVÁN gyümölcspálinka-főzdeje
SZENTKATOLNA.

Mielőtt

Benzin-Motort

vásárolna, kérjen árajánlatot a

„SIMMERING“

motorra. A kisipar és mezőgazdaság legkedveltebb motorja 2, 3, 5—6, 7, 8 HP nagyságban készül. Továbbá Motorosfűrészeket és Motoros-Dynamokat (villamos kis-központ), raktárról szállít, árajánlattal szívesen szolgál:

BARTHA ÁRPÁD

Sepsiszentgyörgy.

A Simmering Gép és Waggongyár R.T.

képviselője.

TÉLI SZALÁMIT

kg.-ját 90 leuért szállítunk prompt franco

lakhelyre 5—10 kg.-os postacsomagokban.

CREDITUL TECINIC TRANSYLVANIAN, SIBIU,
NAGYSZEBEN, SCHEWIS-UTCA 10.